

't 'Tussedurke'

Jaargang 13 • nummer 1 • augustus 2013

Heemkundevereniging
BERCHS-HEEM
anno 19 maart 1992

'Berchs-Heem' is gevestigd in het voormalig gemeentehuis van Berghem, Burg. van Erpstraat 2.

Openingstijden expositieruimte:

1e zondag van de maand: 11.00-13.00 uur

De maandag daaropvolgend: 19.00-21.00 uur

Ook na een telefonische afspraak via de secretaris (06-53 726 742) bent U van harte welkom.

Website Berchs-Heem.

Berchs-Heem op internet: www.Berchs-Heem.nl.

Op deze site vindt U actuele zaken maar ook foto's van zowel activiteiten als oude foto's. Blijf via de site op de hoogte van onze activiteiten en nieuwsberichten.

Fotogroep:

Als u nog in het bezit bent van interessante oude foto's, neem dan contact op met de fotowerkgroep:

Ineke Mulders 0412-402 901

Jos van der Burgt 0412-401 183

Marieke Spanjers 0412-405 130

Voor meer informatie kunt u zich melden bij Rinie Gremmen 0412-402 141

Foto's of afbeeldingen krijgt u na het scannen retour.

Contributie:

Op de jaarvergadering van 2011 is besloten met goedkeuring van de vergadering om de jaarlijkse contributie, vanaf 1 januari 2012, te verhogen van € 15,00 naar € 20,00 per persoon.

Wij verzoeken u het bedrag over te maken op Rabobank rek.nr: 1065.16.817, t.n.v. Berchs-Heem of via ING banknr: 79.48.052.

Voor vragen over automatische incasso:

Lambert van Hintum, penningmeester.

0412-402 515, lambertvanhintum@hotmail.com.

Redactie Tussedurke:

Jan van der Burgt 0412-401 183

janenjos@ditadres.nl

Ria Boeijen 06-53 726 742

riaboeyen4@hotmail.com

Kopij: liefst onbewerkte tekst digitaal aanleveren bij de redactie.

Van de redactie:

Beste leden, in dit nummer kunt u lezen over:

Voorwoord: Gerard v.d. Linden, vz Berchs-Heem

Jaarvergadering 2013.

Lezing en fietstocht: "Groen van Toen".

Fototentoonstelling: "Bergse Verenigingen".

Erfgoedlokaal Haren.

Open Monumentendag 2013.

Lindeboom Koolmarkt.

Interview met Ineke Mulders.

Selektrizes.

Theo Hoeks op bezoek in Australië.

Sluiting Jan Cunen en Stadsarchief Oss

Excursie: Kamp Vught, 23 juni 2013.

De redactie wenst u veel leesplezier

In memoriam.

In memoriam: leden van Berchs-Heem,

Jo v.d. Heijden: geb: 28-03-1928, ovl: 28-12-2012

Frans Megens: geb: 11-03-1928; ovl: 12-04-2013

Piet Derks: geb: 12-12-1932; ovl: 30-04-2013

Riet v.d. Wielen: geb: 18-07-1928; ovl: 19-08-2013

Activiteiten: planning 2013

Lezing: Rimpelkes door Ton Cruijssen.

Bezoek andere heemkundeverenigingen.

E-mailmuseum Erp.

Lezing: IJsgang op de Maas door Rien Bremans.

Nieuwjaarsreceptie januari 2014.

Oproep:

Denk bij het opruimen van oude spullen van uw zolder aan Berchs-Heem. Gooi geen voor ons belangrijke spullen weg, neem contact op met Lambert van Hintum, 0412-402 515.

Gevraagd:

Berghem-Indië post vanaf januari 1950 om te kopiëren. Ook foto's, brieven, kranten of verhalen uit die tijd zijn welkom.

Reacties graag naar Gerard Hoeks, 0412-401 844.

Voorwoord.

Beste leden,

Samen met de redactie en enkele leden is het eerste nummer van 't Tussedurke van het jaar 2013 een feit. Na de gezellige nieuwjaarsreceptie zijn de eerste 8 maanden zeer enerverend verlopen voor Berchs-Heem.

Nadat we groen licht hadden gekregen van de gemeente Oss om de 'Lindeboom' te herplaatsen, hebben we deze, in aanwezigheid van enkele leden, de dorpsraad en het bestuur, op 1 maart weer 'un plekse' gegeven op de hoek van de Spaanderstraat en de Julianastraat. Op 7 april hebben we er een informatiebord bijgeplaatst. De informatie die op dit bord staat maakt nu voor iedereen duidelijk hoe het er op 'het Plèkske,' in Berge destijds uit zag met de monumentale lindeboom uit het jaar 1760.

Op 8 april j.l. ontving het bestuur van Berchs-Heem een aangetekende brief met als onderwerp: "Huuropzegging van onze locatie" van de gemeente Oss en dat Berchs-Heem op 31 december haar onderkomen in het "oude" gemeentehuis dient te verlaten. Dit geeft ons geen prettig gevoel en wij als bestuur zullen ons daar de komende maanden zorgvuldig mee bezig houden en trachten een voor eenieder, maar zeker voor de Berghemse gemeenschap, een goede oplossing te vinden.

Verder kijken we terug op een unieke maar vooral een interessante lezing 'Beleef het nu, Groen van Toen' van ons lid Robert Ceelen en zijn zoon Peter.

Verder ontving Bert Akkermans uit handen van de Burgemeester van Oss, mevrouw Buijs, een zeer verdiende koninklijke onderscheiding.

Na maanden van voorbereiding door de fotowerkgroep van Berchs-Heem is er een fototentoonstelling georganiseerd: 'Bergse verenigingen uit de vurrige eeuw'. Vanuit het archief van Berchs-Heem en de Bergse gemeenschap werden veel foto's tentoongesteld. Mede door de fantastische openingswoorden van Jan van Schaijk en Lambert van Schaijk werd er terug gekeken naar ruim 100 jaar Bergs verenigingswerk. Dat is toch hetgeen een dorp sterk maakt.

Verder zijn we nog op excursie geweest naar Kamp Vught.

Lees en geniet tussendeur van "t Tussedurke".

Gerard van der Linden
Voorzitter Berchs-Heem

Nieuwjaarsreceptie.

Op maandag 7 januari is er door Berchs-Heem een nieuwjaarsreceptie gehouden. Dit is een hele mooie en gezellige avond geworden die redelijk goed door onze leden bezocht werd.

Tussedurke.

Ons laatste Tussedurke is door heel Berghem verspreid. Wij hebben hier veel positieve reacties op mogen ontvangen. In deze uitgave stond ook een puzzel. Drie inzenders met de juiste oplossing van deze puzzel ontvingen een boek van Berchs-Heem.

Oproep Vagevenster.

De redactie van het Vagevenster verzoekt leden van Berchs-Heem een verhaal te schrijven voor het Vagevenster. Deze verhalen zouden over het verleden kunnen gaan maar ook recentere verhalen zijn welkom. Het verhaal zal wel over Berghem of omgeving of over een Berghemse inwoner moeten gaan. Als u het moeilijk vindt een verhaal te schrijven zijn wij ook bereid uw verhaal op te nemen en het later te bewerken.

Schroom niet, uw bijdrage kan zeker de moeite waard zijn en voor eenieder interessant zijn om te lezen. Secretaris, info@berchs-heem.nl.

Vruuger Café.

Voor deze praatgroep over vroeger zoeken wij, zowel mannen als vrouwen, die met ons heel ver terug kunnen en willen gaan in de geschiedenis. Mensen die kunnen vertellen over bijvoorbeeld het boerenleven van vroeger, het werken aan de Maas, oorlogstijd, sport, armoede, werkloosheid, kerk, grote gezinnen etc. De organisatie is bereid om iedereen die wil meewerken thuis op te halen en uiteraard ook weer terug te brengen.

Als u aan huis gebonden bent, maar wel een verhaal te vertellen heeft, kunt u ook bezocht worden door de werkgroep. Tot nu toe zijn de bijeenkomsten geweest op zaterdagmiddag in de heemkamer van het voormalige gemeentehuis van Berghem.

Mocht U soms een interessante gast weten voor het 'Vruuger café', geef het dan door aan Gerard Hoeks, 0412-401 844 of aan de secretaris Ria Boeijen, 06-53 726 742.

'Vruuger café' heeft een eigen foto-album op onze website. www.berchs-heem.nl

Oproep:

Een van onze leden, Leo Hoeks, is bezig aan een boek over Meester Gielen en zijn vrouw Mevrouw Gielen-Kraan. Als u foto's en verhalen/aneddotes over die tijd heeft en dit beschikbaar zou willen stellen, zal dat in dank aanvaard worden. Reacties graag aan Ria Boeijen.

Jaarvergadering 2013.

De jaarvergadering op 21 maart is vlot verlopen. De voorzitter heet de leden welkom en opent de vergadering. De notulen van de jaarvergadering 2012 worden voorgelezen door de secretaris.

Het financieel jaarverslag wordt vertoond op de beamer met uitleg van de penningmeester.

Het verslag van de kascommissie:

Leo van Oorsouw en Jos van der Burgt, hebben veel bewondering voor de manier van boekhouden van de penningmeester Lambert van Hintum. Dit gebeurt namelijk nog op de oude manier "met de hand". De kas is sluitend aangetroffen. Het resultaat mag er zijn. Inmiddels is de penningmeester gestart met een Excel-bestand. De kascommissie had 2 aanbevelingen nl. over te gaan op Excel, wat inmiddels is gebeurd, en om één girorekening over te brengen naar de lopende rekening. Dan komt alles op één rekening binnen.

Verkiezing nieuw kascommissielid:

Marianne van den Broek-Gremmen heeft aangegeven het nieuwe kascommissielid voor 2014 te willen zijn, samen met Jos van der Burgt.

Bestuursverkiezing:

Aftredend en herkiesbaar:

Dora van Ravensteijn en Ans den Brok.

Met goedkeuring van de ledenvergadering blijven beide bestuursleden aan.

Mededelingen:

Berchs-Heem heeft vanuit de krant moeten vernemen dat het gemeentehuis in Berghem wordt verkocht. Er is door de desbetreffende gemeentebestuurder hierover excuses gemaakt. Het bestuur heeft inmiddels een gesprek gehad met Maurice Broekhof. Hij is van de Stichting Makelpunt die bemiddeld tussen de Gemeente en verenigingen over de beschikbare ruimtes in de gemeente Oss. Hij wees ons op de mogelijkheid om ruimte te huren in de nieuwe Berchplaats. Wij als bestuur hebben unaniem besloten hier niet op in te gaan omdat een heemkundevereniging niet thuishoort in een modern gebouw en omdat de beschikbare ruimte niet voldoende is voor het opslaan van ons archief. Enkele alternatieven zijn de boerderij aan de Burgemeester van Erpstraat 55, de oude kleuterschool aan de Molenweg en het mortuarium in de Wilberthof aan de Sint Willibrordusstraat dat binnenkort leeg komt. Op dit moment hebben we nog geen opzegging van de huur. We wachten op formeel bericht.

De Lindeboom

Tijdens de aanleg van de nieuwe fietsstraat in de Spaanderstraat zijn er bomen gekapt op de splitsing Julianastraat/Spaanderstraat. Berchs-Heem heeft een verzoek gedaan voor terugplaatsing van een nieuwe lindeboom. In maart is er in aanwezigheid van het bestuur en de Dorpsraad een nieuwe lindeboom geplaatst. Er wordt door Berchs-Heem ook nog een informatiebord bijgeplaatst.

De fotowerkgroep

De fotowerkgroep van onze vereniging gaat een fototentoonstelling maken over de "Verenigingen van de vurige eeuw".

Voortgang vervolgonderzoek Baarhuisje:

Alles betreffende het vervolgonderzoek willen we openbaar houden. De Gemeente Oss is bij de rechter in het gelijk gesteld over de procedure, en beschuldigd haar niet van verwijtbaar gedrag. Er zijn echter nog voldoende aanknopingspunten om het onderzoek te vervolgen.

Tijdens de pauze is het mogelijk schriftelijke vragen te stellen. Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Rondvraag.

Tijdens de rondvraag stelt Jeanne Gielis de vraag of de foto's die op Berghem.nl staan, ook bij de heemkunde aanwezig zijn.

Antwoord: "Deze zijn niet in ons bezit". Onze vraag aan haar is: "Zet de foto's op cd en geef ze aan Berchs-Heem zodat wij ze kunnen bewaren".

Lambert van Schaijk stelt de vraag: "De pastorie komt vrij, is dat geen mooie ruimte voor de heemkunde"?

Antwoord: "Er komt hierover overleg met het parochiebestuur".

De kiosk gaat verdwijnen en Berchs-Heem wil deze graag terug zien in de parochietuin.

Bij verkoop van het gemeentehuis is de plaquette van de oorlogsslachtoffers daar niet meer op zijn plaats. Wij zouden graag een oorlogsmonument in de pastorietaanplanting willen plaatsen.

Na de pauze is de mooie documentaire "Berghem in 1997" vertoond. Voor degenen die hierin geïnteresseerd zijn, deze DVD is te koop bij de secretaris van Berchs-Heem voor € 5,-.

Het was een goede en leuke jaarvergadering.

Oude gemeentehuis van Berghem.

Berchs-Heem is inmiddels in gesprek met de gemeente Oss over onze verblijfsruimte in het oude gemeentehuis van Berghem. Berchs-Heem opteert voor het gehele gebouw in verband met ruimtegebrek. Op maandag 27 mei heeft Berchs-Heem een zeer positief gesprek gehad met wethouder Jan van Loon en enkele ambtenaren van de gemeente Oss.

Na enkele weken bleek dat er hoe dan ook alleen maar over verkoop voor een zeer aanzienlijk bedrag kon worden gepraat. Geen enkel gebaar van de zijde van de gemeente om op welke manier dan ook maar tegemoet te komen aan onze wensen of voorstellen omtrent deze voor ons, voor Berghem, zo belangrijke locatie.

Lezing: Groen van Toen, Robert Ceelen

Donderdag 25 april gaf Robert Ceelen samen met zijn zoon Peter een interessante lezing over "Groen van Toen". Tijdens de presentatie werd een beeld gegeven over het gebruik van het landschap door de mens, vanaf de pré-historie tot NU.

Er valt heel veel te vertellen omtrent de natuur van toen en de veranderingen die in de jaren hebben plaatsgevonden. Ook in onze directe omgeving is dat heel duidelijk waarneembaar. Er was heel veel en er is zoveel verdwenen, helaas. Op zondag 28 april volgde de geplande fietstocht door de directe omgeving van Berghem. Er is een fietstocht uitgezet langs de besproken bezienswaardigheden van de lezing van donderdag. Robert gaf onderweg wederom uitleg en zodoende is het een zeer interessante fietsmiddag geweest voor de deelnemers. Robert bedankt.

Zondag fietstocht.

Met diverse belangstellenden werd op zondag 28 april de fietsroute Groen van Toen gefietst. De route liep langs enkele nog bestaande oude groenobjecten en er is stilgestaan bij relictten van 'groen van toen' aangevuld met bijbehorende verhalen.

Lindeboom, Spaanderstraat-'t Reut

Bij deze een oproep voor tips over "Groen van Toen" en wie kent er nog relictten.

Tot slot: In Berghem blijkt heel veel 'groen van toen' verdwenen, door ruilverkavelingen en verstedelijking maar ook omdat men 'van de rotzooi' af wilde zijn.

In de vaart der volkeren is onder de noemer 'vooruitgang' erg voortvarend te werk gegaan en is het nu misschien tijd om daar waar nog kansen liggen wederom dorpsommetjes te realiseren wellicht ook langs het resterende "Groen van Toen".

Korte samenvatting van de presentatie

door Robert Ceelen.

Pas toen de eerste mensen zich in ons huidige Nederland permanent gingen vestigen veranderde ons landschap van natuur naar cultuurlandschap. Voor die tijd werd het landschap gevormd door de natuur, met veel bossen en moerassen en slechts enkele droge plaatsen om te wonen. Rivieren hadden er vrij spel.

De eerste bewoners waren jagers die leefden van alles wat men in de natuur kon vinden, door jagen en vissen, maar ook door het verzamelen van allerlei vruchten en kruiden. Hun invloed op het landschap was minimaal. Pas toen de mens zijn eigen voedsel ging verbouwen werd hun invloed op de directe omgeving steeds meer zichtbaar. Van jager naar landbouwer was misschien wel de grootste stap in de evolutie van de mens tot nu toe!

De wereldbevolking is door deze ontwikkeling in korte tijd enorm toegenomen en tot zijn huidige omvang (6 miljard) in 'slechts' enkele duizenden jaren. Om het toenemend aantal mensen van eten te kunnen voorzien werd steeds meer grond 'in cultuur' gebracht. Door dit gebruik kreeg het landschap steeds meer vorm. Men bleef echter afhankelijk van wat het land voortbracht en hoe de oogst uitviel.

De cultuurhistorie van ons landschap verhaalt over de vele landschapselementen die toentertijd algemeen goed waren, zoals hakhoutbosjes, heggen, drinkpoelen en knotbomen, een landschapsbeeld van rond 1900 met de hoogste biodiversiteit van Europa als onbedoeld bijproduct. Deze functionaliteit van het landschap ging verloren mede door de uitvinding van kunstmest en prikkeldraad.

Door schaalvergroting in de landbouw is ons cultuurlandschap de afgelopen jaren sterk veranderd en is veel groen 'van toen' geworden. Menigeen komt tot de conclusie dat te eenzijdige benadering van inrichting van ons landschap niet duurzaam is en veranderende inzichten maken dat er weer een toenemend aantal nieuwe functies voor ons landschap komen. Dit geeft de hoop dat in de toekomst duurzamer met ons landschap zal worden omgegaan. Mét behoud van het Groen van Toen.

Na de pauze werd het publiek uitgenodigd om cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen van Berghem op de kaart te zetten.

De gemeente Oss had een luchtfoto van Berghem ter beschikking gesteld zodat deze groot geprojecteerd kon worden in de zaal. Middels een rondje 'luchtfotofietsen' konden Berghemnaren ontbrekende objecten en verhalen toevoegen aan de reeds bestaande fietsroute "Groen van Toen".

Fototentoonstelling Bergse Verenigingen.

Op zaterdag 11 en zondag 12 mei is er voor de laatste keer een fototentoonstelling geweest in de oude Berchplaats. Dit was de laatste mogelijkheid om dit nog te kunnen doen op deze locatie. Er was dan ook veel belangstelling. De fotogroep heeft zich dit keer ingezet om wederom een interessante tentoonstelling op te zetten en wel over (oude) Bergse verenigingen. Elke vereniging is gevraagd foto's in te sturen die dan gedigitaliseerd worden om gearchiveerd te worden bij Berchs-Heem en afgedrukt als ze ook tentoongesteld worden. Naar gelang er foto's zijn aangeleverd, door de diverse verenigingen, waren deze ook op de tentoonstelling te zien.

De tentoonstelling is geopend door Jan van Schaijk, mede-oprichter van onze vereniging en jaren bestuurslid geweest van de oudste vereniging van Berghem, de Christelijke Boerenbond en door Lambert van Schaijk, ook jaren bestuurslid van de NCB en lid van een andere heel oude vereniging, de RKJB, de Rooms Katholieke Jonge Boerenstand, de latere en huidige KPJ, de Katholieke Platte Landsjongeren.

Jan vertelde over de inbreng van de toenmalige Boerenbond en dat deze bij veel veranderingen toch wel heel duidelijk een positieve bijdrage hebben geleverd en vaak de aanzet gaven om dingen op te pakken en te verbeteren.

De vlaggen van de Boerenbond en van de RKJB werden door de heren onthuld, waarmee de tentoonstelling was geopend en men de foto's kon gaan bekijken. De foto's, zoveel mogelijk voorzien van namen, zijn door de bezoekers zeer kritisch bekeken en hier en daar aangevuld met de juiste namen. Soms leidt dat tot discussies maar het geeft toch ook weer dat men ons graag van voldoende en juiste informatie wil voorzien en dat uiteindelijk de juiste namen bij de foto's staan. Het was wederom een geslaagde tentoonstelling waar veel dorpsgenoten en andere bezoekers met veel plezier op terug zullen kijken, het zag er goed en verzorgd uit zoals menig bezoeker liet weten. Fotowerkgroep bedankt.

Erfgoedlokaal "Haren ons dorp" presenteert: "Macht & Pracht"

De tentoonstelling "Macht & Pracht" is tot en met zondag 15 september te zien in het Erfgoedlokaal van Haren. In deze tentoonstelling is aandacht voor verschillende soorten macht, en de pracht die daarmee samenhangt.

Locatie: het Erfgoedlokaal is gelegen naast Klooster Bethlehem, aan het Kerkplein in Haren.

Openingstijden: Elke eerste zondag van de maand van 11:00 - 15:00 uur

Entreprijzen: € 1,50 per persoon. Kinderen onder de 12 jaar hebben gratis toegang.

Ook vrienden van het Erfgoedlokaal hebben op vertoon van de vriendenpas gratis toegang.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

J. Arts - Groote Woordstraat 5, 5368 AH Haren.

0412 - 462 592 / e-mail: s.arts@harenonsdorp.nl

Open Monumentendagen.

De Open Monumentendag vindt plaats op 14 en 15 september 2013 en heeft dit jaar als thema "Macht en Pracht..."

De heemkamer is dit jaar gesloten en we gaan ons helemaal richten op de St. Willibrorduskerk.

Sinds dit jaar is het weer mogelijk om de kerktoeren, onder begeleiding, te beklimmen.

Er zal een rondleiding zijn in de kerk en er komt een kleine tentoonstelling van Berchs-Heem.

Ook dit jaar heeft Berchs-Heem zich aangemeld voor "de klassendag". Dit houdt in dat op vrijdag 13 september klassen van de basisschool de heemkamer kunnen komen bezoeken en tekst en uitleg krijgen omtrent het thema van dit jaar.

Ludieke actie Berchs-Heem.

Op zondag 7 juli, het laatste weekend voor de zomervakantie dat onze locatie geopend is, heeft het bestuur van Berchs-Heem een ludieke actie gehouden voor het behoud van het oude gemeentehuis voor Berghem en ook als locatie voor Berchs-Heem.

Om de actie wat duidelijker te laten zien aan diegene die langs het oude gemeentehuis komen is er een groot spandoek opgehangen met de tekst: "Handen af van het Bergse Jan Cunen". Om zoveel mogelijk aandacht te trekken, tijdens deze actie, waren er diverse spullen van Berchs-Heem naar buiten gebracht en daar ten toon gesteld voor het passerende publiek. Er was veel belangstelling en menigeen stak het bestuur een hart onder de riem en wenste de vereniging veel succes om het gemeentehuis te behouden voor Berghem en Berchs-Heem.

Lindeboom Koolmarkt.

Berchs-Heem heeft eind 2012 een herhaald verzoek ingediend bij het College van Burgemeester en Wethouders van Oss om alsnog medewerking te verlenen om een nieuwe linde te plaatsen op 't Plékske' aan de Spaanderstraat. Op het 't Plékske' werden jaarlijks de koolmarkt, de kermis en vele activiteiten gehouden waardoor het een karakteristiek plekje in de dorpsamenleving werd genoemd.

Heemkundevereniging Berchs-Heem heeft groen licht gekregen van de gemeente Oss om de nieuwe linde (*Tilia Cordata Greenspire*) te plaatsen op de hoek Julianastraat/Spaanderstraat.

De gemeente geeft toestemming om op vrijdag 1 maart de linde te plaatsen op de daarvoor bestemde plek.

Onder toezicht van enkele leden van de dorpsraad, het bestuur van Berchs-Heem, enkele leden en andere belangstellenden, werd de nieuwe linde geplaatst. Ook TV-Berghem en D-TV uit Oss waren present.

Op 7 april werd een informatiebord, vervaardigd door Piet van Bethlehem, Wim Ceelen en WIRO Reclame, bij de Linde geplaatst.

De informatie die op dit bord staat maakt nu voor iedereen duidelijk hoe het er op 'het Plékske' in Bèrge destijds uitzag, met de monumentale lindeboom uit 1760.

Door het plaatsen van deze linde schenkt Heemkundevereniging Berchs-Heem een stuk historie terug aan Berghem, zij is bijzonder trots dat in "Het jaar van de Linde" haar wens in vervulling gaat.

In gesprek met nieuw bestuurslid Ineke Mulders.

Ineke, sinds een jaar ben je nu bij het bestuur van de Heemkundekring Berchs-Heem, kun je iets vertellen over jezelf?

Ik ben Ineke Mulders, dochter van Toon Mulders en Antonia van Uden. Mijn vader was in Berghem ook bekend als Toon van Naris de Küster, mijn moeder is geboren in Boxmeer en zij is de dochter van Adrianus van Uden en Joanna v.d. Berk beiden geboren in Oss.

Van mezelf kan ik zeggen dat hoever ik ook ga in mijn beeldende, fantasievolle en creatieve bezigheden, ik mijn basiservaring altijd put uit de gewone dingen van het dagelijkse leven. Ik ontken mijn achtergrond niet en ben realistisch over mijn eigen capaciteiten.

Hoe lang ben je al lid van Berchs-Heem en waar liggen jouw interesses?

Sinds 2000 ben ik lid en mijn interesses gaan uit naar het verzamelen van mooie dingen, het bewaren van boeken en het behouden van geschiedenis, cultuur, dialecten en oude gebouwen. Van elk onderwerp is er iets te vinden bij Berchs-Heem. De laatste jaren ben ik actief bij de fotowerkgroep en proberen we met een veelzijdig team al het fotomateriaal te digitaliseren. De fototentoonstellingen die Berchs-Heem georganiseerd heeft zijn mede door ons team in elkaar gezet.

Wat heb je als nieuw bestuurslid in dit eerste jaar zoal gedaan?

Dit jaar heb ik mij o.a. ingezet voor de Open Monumentendagen met als onderwerp "Groen van Toen" en heb ik meegewerkt met het Team van het Cultureel Erfgoed, (TCE). Mede door deze inzet is Berghem op de (Toerisme Oss) kaart komen staan. Ook de tentoonstelling die plaatsvond op de laatste (open)dag van de St.Josephschool, is opgesierd met foto's uit ons, Berchs-Heemarchief.

Waar ben je momenteel mee bezig?

Het laatste project, wat nu net achter de rug is, al de verenigingen die Berghem heeft of had, in ons bestand te optimaliseren en te archiveren. De fototentoonstelling "Bergse verenigingen uit de vurrige eeuw" in de Berchplaats was het resultaat van ruim een half jaar intensief en plezierig werken.

Wat is het volgende waar jij je mee gaat bezig houden?

Het volgende project waar ik me, met het bestuur, voor in ga zetten, wordt het behouden van onze locatie in het gemeentehuis als Heemkamer.

Zijn er dingen waar jij niets mee kunt?

Waar ik een hekel aan heb, zijn personen met kapsones en ik beklag mensen die zichzelf of anderen in gevaar brengen door overmoed of zelfoverschatting.

Wat zijn jouw hobby's?

Mijn hobby's zijn: lezen, gedichten, stamboomonderzoek, foto's en creatief kaarten maken.

Wat is jouw motto?

Mijn motto, causaliteit is iets wat we aannemen, maar meestal kunnen we van twee gebeurtenissen alleen maar vaststellen dat de een op de ander volgt.

Wat vind je van jouw eerste jaar als bestuurslid?

Het is een veelzijdige bezigheid maar nog steeds een erg leuke uitdaging. Het enthousiasme van de andere bestuursleden geeft mij inspiratie. Op naar het volgende jaar en de volgende uitdaging.

Heb jij nog iets wat je graag anders zou willen zien binnen de vereniging?

De ruimte die de fotowerkgroep in beslag neemt is niet echt een uitnodigende ruimte om onze leden te ontvangen. Graag zou ik meer ruimte hebben om permanente exposities te houden.

Selektrizes

De fotowerkgroep bestaande uit Bert Akkermans, Bert van Schijndel, Jan Bon, Joke Megens, Jos v.d. Burgt, Leo van Oorsouw, Marieke Spanjers, Rinie Gremmen en schrijfster van dit verhaal Ineke Mulders kwamen in het archief van de heemkunde verschillende foto's tegen van selektrizes.

Met dit woord en natuurlijk deze groep vrouwen kwamen er heel veel vragen naar boven!

Hoe schrijf je dit woord, selektrizes?

Het woordenboek en internet werd er bijgehaald, en elke manier van schrijven werd beantwoord door: Uw zoekbewerking - zelektrises of selektrizes - heeft geen overeenkomstige documenten opgeleverd.

Suggesties:

Zorg ervoor dat alle woorden goed gespeld zijn.

- Probeer andere zoektermen.
- Maak de zoektermen algemener.

We zijn met zoveel personen en iedereen had wel een ander verhaal of kende iemand op de foto die wist in welk verband zij in die groep thuishoorde. Maar het waren allemaal verschillende geloofwaardige verhalen. Dat het een oud woord is begrijpen we meteen omdat wij het met onze moderne middelen niet hebben kunnen vinden.

Nu zijn wij benieuwd naar de verhalen van onze leden. Weet u hoe je selektrize schrijft en wat of waar zij voor stonden?

Volgens de redactie is het "Zelatrice" en is het een vrouw die vurig een bepaald doel nastreeft. Een zelateur (vrouwelijk: zelatrice) is een activist, ijveraar of propagandist.

In het bijzonder – en vrijwel uitsluitend – wordt of werd deze term gebruikt voor een lid van een rooms-katholieke broederschap of een soortgelijke organisatie, zoals een Lourdesvereniging. Zo spraken bijvoorbeeld van het Corps Zelateurs van het Apostolaat des Gebeds.

Deze leken zetten zich als zelateur of zelatrice vrijwillig in voor de broederschap door het innen van contributies, het werven van leden en donateurs, en de persoon vervulde vaak de functie van contactadres, waar men zich bijvoorbeeld voor een activiteit kon aanmelden.

De beloning van de zelateurs en zelatrices was geheel immaterieel van aard. In een publicatie uit het begin van de 20e eeuw werd dit duidelijk gemaakt:

Elken dag bidden al de bewoners van al onze kloosters, over heel de wereld verspreid, driemaal tot de Lieve Vrouwe van Jezus' Heilig Hart, dat zij haar macht van voorspraak op Jezus' Heilig Hart moge aanwenden om over U, (zelateurs en zelatrices), te doen neerdalen alle schatten van liefde en barmhartigheid, van licht en zaligheid, die daarin zijn opgesloten.

Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Zelateur>

Graag uw reactie aan de redactie van, 't Tussedurke.

Theo Hoeks ging op bezoek bij Henk van Erp van Roelf van Erp, in Australië.

Het was inderdaad Leo Hoeks die me vroeg, een boek vur Henke mee te nemen en er iets over op te schrijven vur in 't Tussedurke.

We zijn met z'n vieren, mijn zus Gerrie Hoeks en haar man Henk Kusters en Jeanne mijn vrouw en ik, Theo Hoeks. We zijn eerst bij ons Ak, Hoeks, in Brisbane geweest en zijn toen via Coffs Harbour richting Melbourne gegaan naar onze Jim, Hoeks.

Op de foto staan vlnr. Jeanne Hoeks, Henk Kusters, Theo Hoeks en Henk van Erp (met boek).
Ons Ger heeft de foto gemaakt.

Groet, Theo Hoeks.

Un boek vur Henke

"Goh, ès gullie toch nor Australië gôt kunde mooi un boek vur Henke meenemen", zei Leo Hoeks tegen me toen ik onze vakantieplannen van het afgelopen najaar had verteld. We zouden met z'n vieren van Brisbane naar Sydney reizen en dan langs Coffs Harbour komen. Henk van Erp, van Roelf van Erp uit het Vossenhol en neef van Leo, woont in Nana Glen, een dorpje 25 km van Coffs Harbour, en bouwt daar een nieuw huis. Hij woont met z'n zoon Keenan in een tijdelijk onderkomen op het bouwperceel.

Via email en SMS laten we Henk weten dat we langskomen en dat we niet hoeven te overnachten, dus enkel voor de koffie komen.

Als je bij Grafton de toeristische route naar Coffs Harbour neemt, kom je vanzelf langs Nana Glen. Het is een prachtige route door het dal van de Orara rivier. We hebben niet het precieze adres en vragen daarom bij het postagentschap in de general store waar Henk van Erp woont, ... één groot vraagteken. Dan vraag ik of ze misschien "Hank ven Urp" kennen, en plotseling klaart het op. Een vluchtige schets moet ons naar het adres leiden.

Henk komt ons al tegemoet als we de VW-bus parkeren. Het weerzien is hartelijk en al snel zijn we gewend aan het feit dat we allemaal een stuk ouder zijn geworden. Keenan ligt helaas met migraine op bed en is niet in staat om er uit te komen om kennis met ons te maken. Terwijl de koffie loopt overhandigen we Henk het exemplaar van het Berchs Woordenboek dat we 20.000 km hebben meegesjouwd. Hij is er erg verguld mee, zeker als hij z'n tante Bets herkent op de foto van de redactieleden. Na de koffie met cake krijgen we een rondleiding op het terrein, dat al aardig is aangeplant. De realisatie van het huis zal nog wel even duren.

Als de zon dreigt onder te gaan maken we ons op voor het laatste stukje naar Coffs Harbour, waar we bij het motel The Big Windmill een appartement hebben besproken. We nemen na een gezellige middag afscheid van Henk en zetten onze reis via Sydney en Melbourne voort richting Tasmanië.

Theo Hoeks

Sluiting museum Jan Cunen en Stadsarchief Oss.

Beste leden van Berchs-Heem.

Zoals U in de media hebt kunnen lezen, is de gemeente Oss voornemens om bezuinigingen door te voeren op het cultureel, historisch vlak. Hierdoor worden in Oss het museum Jan Cunen en het stadsarchief Oss serieus bedreigd in hun voortbestaan. Het cultureel erfgoed van Oss krijgt hiermee rake klappen te verduren met mogelijk onherstelbare schade voor nu en in de toekomst.

Als de gemeente Oss deze bezuinigingen doorzet verdwijnt niet alleen een middelgroot museum, dat jaarlijks ongeveer 30.000 bezoekers trekt, maar ook ons bijzondere stadsarchief, waar regionale geschiedenis getoond wordt, zal dan verdwijnen. Voor heemkundeverenigingen en erfgoedlocaties verdwijnt er dan een belangrijke bron voor informatie. Onze lopende onderzoeken naar families, regionale geschiedenis enz. zal dan niet meer mogelijk zijn en gaat onafgewerkt de toekomst in, met het risico niet meer afgemaakt te kunnen of zullen worden. Het verdwijnt in een kast en uiteindelijk in de vergetelheid.

De prachtige museum- en archiefcollectie van het Jan Cunen en stadsarchief zullen na de sluiting voorgoed achter slot en grendel verdwijnen in het depot van de gemeente Oss en daar is ons regionaal erfgoed niet voor bedoeld. We moeten met z'n allen op de bres. Berchs-Heem kan met zijn leden en vele vrienden een flinke impuls geven, door samen met andere heemkundeverenigingen een petitielijst te ondertekenen.

Ben je het met deze stelling eens ga dan via internet naar: www.redmuseumjancunen.petities.nl/

Excursie: Kamp Vught, 23 juni 2013.

Voor de tweede keer in het bestaan van Berchs-Heem is er een excursie geweest naar Kamp Vught. Ongeveer 25 leden van Berchs-Heem zijn er deze keer mee geweest. Het was vanwege de vele wegomleggingen een hele klus om er te kunnen komen. Een indrukwekkende excursie waar je nog duidelijk kunt zien hoe verschrikkelijk het voor de mensen daar geweest moet zijn.

Nadat we een zeer interessante rondleiding door de diverse lokalen en barakken hadden gehad hebben we eerst een heerlijk kopje koffie gedronken en daarna hebben we nog een bezoek gebracht aan de fusilladeplaats. Het heeft veel indruk gemaakt.

Fusilladeplaats